

Textus: „Amikor imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok, akik azt gondolják, hogy bőbeszédűségükért hallgattatnak meg. Ne legyetek tehát hozzájuk hasonlók, mert tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, még mielőtt kérnétek tőle.” /Mt 6, 7-8/

Kedves Testvérek!

Előző vasárnap a képmutató imádsággal, a kiüresedett, csodálatot és figyelmet szomjazó farizeusi kegyességről hallhattunk. Most az imádkozás pogány módjával kapcsolatban int Jézus. Önmagában érdekes, hogy miként lehet a pogányoknak imamódja és mi veszélyeztetheti azokat, akik nem hisznek Istenben. A pogányok alatt itt a nem zsidó részt értheti Jézus, azaz a korabeli görögöket, a „szekuláris” részét a kulturális közegnek. Olyan, mintha Jézus megmutatná a választott nép tagjai számára: ne gondoljátok, hogy csak ti közeledtek Istenhez. Próbálkoznak mások is – a maguk módján. De elvétik az irányt, mert a maguk módján próbálkoznak.

I. Félreértések Istennel kapcsolatban

1. Azért is érdekes ez a kép, mert eloszlatja azt az elképzelésünket, hogy aki nem hisz definiáltan Istenben, annak nincs istenképe, valamilyen istenképzete. Valójában mindenkinek van, akkor is, ha nagyon más, mint a bibliai kijelentés, akár teljesen ellentétes is lehet azzal.

2. Jézus szavaival egy olyan sajátossága tárul fel a pogányok istenképzetének, ami valójában nagyon is emberi: egy olyan feljebbvaló (szülő, előjáró), aki rávehető dolgokra, aki meggyőzhető, csak eleget kell neki „tolni a szöveget” és fáradhatatlanul kérni, követelni kell. Lyukat lehet beszélni a hasába.

3. A szószaporításra használt görög kifejezés, amit itt Jézus használ, teljesen egyedülálló, sehol máshol nem fordul elő a Bibliában. Származása ezért kétséges: az egyik variáció szerint a „Battus” személynévből ered, aki Ciréné dadogva beszélő királyára utal. A másik eredet egy szintén Battus nevű költőre mutat, aki rendkívül terjedős és emiatt unalmas költeményeiről volt híres. A harmadik verzió szerint ez egy hangutánzó szó és leginkább fecsegésnek (magyarul „blablázás”-nak) lehetne fordítani.

4. Olyan viselkedés ez tehát, amiben a beszélő egyoldalúan mondja a magáét. És ne tévesszen meg minket: mikor Jézus azt mondja, hogy zörgessetek és megnyitvatik, ott nem erről van szó, hogy nyomjátok keményen az imádságot.

5. Jézus itt nem is az imádságban lévő ismétlődést tiltja meg! Ő maga is pl. a Gecsemáné kertben ugyanazt imádkozza többször (Mt 26, 44). A szószaporítás alatt itt a fecsegést, a bőbeszédűséget, mint kontrollgyakorlást, nyomásgyakorlást érthetjük.

6. Ebből a szempontból nem nevezhető imádságnak keresztyén szempontból, ha valaki „mantráz” dolgokat, vagy ismételt, gépiesen sorol egyfajta transz állapot elérése érdekében. Talán hasonló ehhez a Baal-papok hosszú imádsága Baal-hoz a karmeli istenítélet történetében (1Kir 18).

7. Ez a fajta szószaporítás valahol kontroll igény, valahol emberi teljesítmény és valahol egy teljesen egyoldalú dolog. Itt lepleződik le az istenkép. Emögött egy olyan isten rejtőzik, aki kiszámíthatatlan (hiszen kontrollálni kell), akinek teljesíteni kell (hiszen elvár dolgokat) és aki nem bocsátkozik dialógusba velünk (vagy mert nem érdekünk, vagy nem ereszkedik le, esetleg nem érthető, vagy olyan, mint egy néma bálvány).

8. Ezen a ponton megállít minket is Isten: olykor az imádságaink nem beszélnek-e ilyesmiről? Vannak Istenről olyan elképzeléseink: az istenképünkben olyan vonások, amik megmaradtak a „pogány múltunkból” vagy a nagyon is vallásos, de Istent teljesen félreértő működésünkből?

9. Jézus indoklása az ehhez a képhez, hogy ne gondoljuk, hogy Isten a bőbeszédűségünkért hallgat meg. Egy fontos tisztázása ez a biblikus istenképnek: Istennek nem lehet „lyukat beszélni a hasába”, azaz nem lehet nála kierőszakolni dolgokat. Istennek nem adhatunk utasításokat: Ő tudja, mire van szükségünk. Istennek nem kell, nem lehet marketingelni, eladni a dolgokat!

10. *Tipikus pogány magatartás ez: a pogányok szaporították a szót imádkozás közben, hogy „kimerítsék az isteneket”, és így végül is rávegyék kéréseik teljesítésére. Jézus úgy tanít, hogy az imádság rendeltetése nem az, hogy rákényszerítse Istenre az ember akaratát, hanem az, hogy kinyújtott kéz legyen Isten elkészített ajándékainak bizalommal való elfogadására.*

II. Kapcsolódás az élő Istenhez

1. A másik út, ami előttünk van: valódi kapcsolódás az élő Istenhez. A legfontosabb, hogy Istent Atyának szólítjuk, Atyaként tekintünk rá. Az Atya nem egy idegen autoritás. Nem kiszámíthatatlan. Nem kell s lehet kontrollálni. És igazán vágyik a társaságunkra és dialógusba akar kerülni velünk.

2. Az Atya, bár a szó, amivel őt megnevezzük, azonos a földi apákéval, valójában nem hasonlítható a földi apákhoz. Elmondhatatlanul többet ad és másként van jelen az életünkben. Emberileg biztosíthatatlan biztonságot ad. Törődik velünk. És közben szigorú is: rendje, törvénye van. De közben gondoskodik.

3. Ha meg akarjuk jobban érteni: az Atya hordozza mindazokat a tulajdonságokat és áldásokat, mit éltünkben valaha az összes, velünk jól bánó felnőtt (férfi vagy nő, szülő vagy tanár) részéről tapasztaltunk – és annál még sokkal több jót is. Isten felfoghatatlanul jó és szeret minket. És olyan biztonságban vagyunk nála, ami szinte leírhatatlan emberi szavakkal. A pogányok azok, akik nem ismerik az Atyát. El tudod-e hinni, hogy tényleg biztonságban vagy Istennél?

4. Mit kezdünk ezzel a részével Jézus szavainak? Két vasárnappal ezelőtt volt erről szó, küzdöttünk is vele rendesen: mit jelent, hogy Isten mindig meghallgat? Akkor minek kérni Tőle? Azt mondtuk: a kapcsolat miatt. És mert Isten, miközben úgyis tudja, mégsem automata és figyelembe veszi a kéréseinket. Mielőtt kérjük tőle: azaz nem nekünk kell informálni Istent. Sőt, Ő átlátja a teljes képet, amiről talán nekünk fogalmunk sincsen.

5. Ha ez így van, hogy Isten tudja, mire van szükségünk, újra eljutottunk a kérdéshez: miért imádkozunk akkor? Kálvin így fogalmaz: *„Nem is azért imádkoznak a hívők, hogy Istent ismeretlen dolgokra figyelmeztessék, Őt kötelességére buzdítsák, vagy késedelmeskedés esetén siettessék, hanem inkább azért, hogy önmagukat serkentsék Isten keresésére, az Ő ígéretei fölött való elmélkedéssel hitüket gyakorolják, s bajaikat az ő ölébe rakva megkönnyebbüljenek: szóval hogy tanúságot tegyenek arról, hogy tőle kell remélnünk és várnunk minden jót.”*

III. Böbeszédűség helyett

Mit tegyünk hát böbeszédűség és bizalmatlanság helyett?

Először is bánjunk megfontoltan a szavainkkal. Kerüljük a dagályosságot és a fecsegés mindenféle formáját. Ez persze úgy tud megtörténni, ha szív szerint megtérünk Istenhez, de ha gyakorlatunkká vált, valljuk meg ezt Urunknak. Az imádság nem lehet egy egyszerű szorongásgátló eszköz, hogy jól kibeszéljük magunkat Istennek, megkönnyebbülünk és be is fejeztük. Arra hív minket Istenünk, hogy tanuljuk meg helyén kezelni az imádság jelentőségét.

Másodszor: szükségünk van józanságra: el kell fogadjuk, hogy vannak még az istenképünkben olyan elemek, amik idegenek az élő Istentől. Félreértések, berögződések, megakadások. Ezeket Ő tudja kitisztítani, és adhat felismerést is a számunkra: mit kell megbánnunk, letennünk elé, amit Ő nem mond magáról, sőt, Ő teljesen más. A változás idő lehet, de odaszánhatjuk magunkat erre a folyamatra is.

Harmadszor: meg kell tanulnunk a csendet. Óriási a jelentősége, mint ahogy a szünetjelnek is a zenében. Szünet nélkül a ritmus szétesik, összefolyik minden, befogadhatatlan, megterhelő zaj lesz a zenéből. A csendben Isten meg tud szólalni, illetve a lélek is meg tud nyugodni. A csendtől azért félhetünk, mert az üresség érzése társulhat hozzá: van benne valami félelmetes. Pedig a csendben Istennel fogunk találkozni, s akár egy olyan dialógus tud elkezdődni ott, ami zajos imafolyamaink közt esélytelen, hogy elinduljon.

IV. Virágvasárnapi ima

A virágvasárnapi ima gyönyörű példája annak, mit jelent a böbeszédűség ellentéte. Ez az ima egy szó: hozsánna.

Ez eredetileg egy segélykiáltás a királyhoz vagy a királyért Istenhez, majd általában üdvözlő formula: „üdv, dicsőség!”. Itt Jézust üdvözzik vele s egyben kérik is: segíts meg! Milyen szép kifejezés és milyen sűrített. Meg kell tanuljuk ezt, drága Testvérek. Ebben a kielezett időszakban, ami a külvilágban zajlik, vagy belső harcok, nehézségek közepette legyen ez a közös imádságunk: hozsánna. Azaz: köszöntünk, királyunk!

Egy királyunk van: Jézus Krisztus.

Egy úr a világ felett, akié a teljhatalom.

Egy úr, akit imádunk, akitől a biztonságot és a megváltást várjuk földi hatalmak felett.

Egy úr, aki meg tudja szüntetni a szembenállást, a gyűlölködést és aki megbékéltetett minket önmagával.

Egy, aki tud segíteni, akihez érdemes fordulni, aki által Atyánknak szólíthatjuk a mindenható Istent.

Csak egy valaki járta be értünk nagyhét eseményeit, a kereszthalált s váltott meg bennünket. Őt imádjuk ma és várjuk, hogy az előttünk lévő nagyhéten felragyogtatja dicsőségét, szeretetét bennünk és közöttünk is!

Ámen!

Thoma László